

Vážení čtenáři,

také vás zamrzí každý neumný prohrěšek proti spisovnému jazyku? To-lik jich každý den přibývá, v novinách, časopisech, v televizi a rozhlasě, dokonce i na frekvencích Vltavy... Řeč spisovná i obecná slouží živému ja-zyku. Ledabylé odložení pravidel je přímou cestou k neporozumění. Ma-teřský jazyk má navíc mnoho společného s národní hrdostí. Nevážíme-li si mateřštiny, přestáváme ctít sami sebe. Potřebu zvládat jazyk si člověk uvědomí ve chvíli, kdy píše text, na němž mu záleží, který by mohl mít literární kvalitu, nejen obecnou sdělnost. Právě v tomto ohledu, je pří-nosná a cenná literární soutěž Skrytá paměť Moravy. Jejím úkolem je hledat a nacházet talentované mladé lidi, pomáhat k prvním literárním úspěchům, motivujícím pro další práci na autorských dovednostech. Svou roli má však také v jazykové rovině. V onom cíleném zvládnutí pra-videl i záludností, nezbytných pro přesné zaznamenání děje, inspirativní zachycení myšlenek nebo hodnověrný popis pocitů či představ. Nejde pouze o nové spisovatele a básníky, ale také o srozumitelné redaktory a novináře, pohotové komentátory, novátorské scénáristy, pečlivé dra-maturgy, přesvědčivé herce, vynalézavé překladatele, zapálené učitele, korektory..., kteří se bez pečlivé mateřštiny neobejdou.

Příjemné podzimní čtení textů prostých chyb přeje Libor Kalina

Vladimír Holan

TAK JAKO V KNIHÁCH

Tak jako v knihách: lůna,
podzim a jeleni.
Tichounce ťuká žluna,
proč nelze bylo zeleni.

Jdeš dokořán, a přeci
pojednou stísněný
obrovskou skutečností věcí,
jež byly vysněny.

3 otázky pro sochaře Jiřího Sobotku

V sousedství bezmála dvoumetrové matrice vaší sochy - portrétu básníka Jana Skácela se nelze nezeptat na váš vztah k literatuře, případně k poezii.

V mládí a zejména v časech svých studií jsem četl opravdu hodně a prakticky všechno, co se mi dostalo s jakýmkoli doporučením do rukou, včetně například ruských klasiků v čele s Dostojevským. S poezií to bylo víceméně obdobné, nicméně chvíli mi trvalo, než jsem se dostal přes Nezvala, symbolisty a Holana k Mikuláškoví. Konkrétně Skácela jsem pro sebe objevil až později, tedy v časech, kdy mu nové sbírky prakticky nevycházely a půjčovaly se z ruky do ruky jenom opravdovým kamarádům.

Co a kdy čtete teď?

Nejvíce knížek přečtu v létě, dovolenou a cestování bez knížky si nedovedu představit. Relativně více čtu také v zimě, kdy se nedomlužu a rád pustím do stránek, které dostanu o Vánocích. Většinou se jedná o odpočinkovou literaturu, rád ale sáhnu i po životopisech.

Výtvarníci bývají lidé přemítaví a hloubaví, co vás při práci nejvíce ruší?

Nepracuji s kladivem a dlátem. Takže v ateliéru mi neustále něco hraje. Nejčastěji poslouchám stanici Vltava, pokud si nepustím nějaké CD. Pokud bych měl jmenovat některé z oblíbených autorů, ani při největším soustředění mi nevadí Mozart nebo Haydn, jindy rád sáhnu po jazzu nebo klasice mé generace jako jsou Simon a Garfunkel, Cohen nebo Beatles. V podstatě totéž platí i pro jízdu autem, tedy cestuji-li sám.

Doc. ak. soch. Jiří Sobotka, sochař a vysokoškolský pedagog.

Století to letí

Tradiční sváteční setkání u příležitosti Dne vzniku samostatného Československa dostalo v Památníku písemnictví na Moravě také letos do vínku ohlédnutí za minulým a otevření aktuálního ročníku literární soutěže Skrytá paměť Moravy. Svými vítěznými texty se formou autorských čtení představily Alžběta Kadlecová, vítězka první kategorie a Zuzana Janáčková, které patří druhé místo ve druhé (starší) kategorii. Pro nemoc si v červnu Zuzana nepřevzala ocenění odborné poroty v Mikulčicích, a tak ji sošku a diplom předali Ing. Tomáš Soukal, radní Jihomoravského kraje a JUDr. Sylva Dohnálková, vedoucí oddělení kultury JMK. O hudební složku slavnostního podvečera se postaraly členky klarinetového kvartetu ZUŠ Židlochovice-Rajhrad, které pod vedením Jiřího Brady nastudovaly a přednesly skladby evropských mistrů 17. a 19. století.

Tomáš Soukal slavnostně představil soutěžní téma STOLETÍ TO LETÍ. Otevřel tak 12. ročník nejvýznamnější tuzemské literární soutěže pro mládež, kterou zajišťují příspěvkové organizace Jihomoravského kraje Muzeum Brněnska a Masarykovo Muzeum v Hodoníně. Vedoucí Památníku písemnictví na Moravě Libor Kalina poděkoval členům dosavadní poroty za odpovědné úsilí při hodnocení soutěžních příspěvků v uplynulých šesti ročnících soutěže. Porota pracovala ve složení: doc. Mgr. Radek Malý, Ph.D., spisovatel a básník, předseda poroty, Mgr. Jan Němec, spisovatel a publicista, Ing. Libuše Nivnická, ředitelka Knihovny Jiřího Mahena, PhDr. Věra Linhartová, spisovatelka, publicistka a vysokoškolská pedagožka, PhDr. Vojen Drlík, kunsthistorik a autor koncepce Památníku písemnictví na Moravě.

Na návrh Muzea Brněnska, příspěvkové organizace, a odboru kultury a památkové péče jmenovala Rada Jihomoravského kraje svým usnesením č. 2416/17/R32 ze dne 14. 09. 2017 odbornou porotu XII. ročníku literární soutěže Skrytá paměť Moravy ve složení PhDr. Olga Jeřábková, novinářka, redaktorka a pedagožka, Český rozhlas, Mgr. Richard Skolek, spisovatel a překladatel, lektor seminářů tvůrčího psaní, Mgr. Ing. Romana Macháčková, vedoucí oddělení PR a organizátorka literárního cyklu Oči Brna, Moravská zemská knihovna v Brně, PhDr. Tomáš Jeřábek, Ph.D., historik a pedagog, Filozofická a Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, PaedDr. Libor Kalina, Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, vedoucí pobočky Památník písemnictví na Moravě. (I)

Skácel v Rajhradě

Déle než rok již shlíží Jan Skácel na své milované Brno ze svahu špilberského parku. Netradiční socha, vlastně kovová plastika zhotovená z 3 600 kusů bezešvých nerezových trubek od akademického sochaře Jiřího Sobotky, nebyla zpočátku jednoznačně přijata. Dočkala se však již mezinárodního ohlasu a postupně ji přijímají za svou také Brňané, kteří se spolu se stále čtenějšími návštěvníky města přicházejí podívat k hradnímu bastionu. Městský park okružující bývalou pevnost by měl patřit spíše Oldřichu Mikuláškoví, už pro jeho nezapomenutelný verš „vem tělo své, a pojď, půjdeme na Špilberk“ (Pokušení na Špilberku, 1958). Jelikož v brněnských ulicích v posledních letech soch konečně zase přibývá, snad se dočká i on. Předlohu Skácelova portrétu, podle které se svařovalo, daroval Jiří Sobotka v minulých dnech do sbírek Památníku písemnictví na Moravě. Stálá expozice moravských literátů 19. a 20. století tak mohla být obohacena o další hodnotný objekt. Slavnostní „začlenění“ se uskuteční ve středu 29. listopadu v 16 hodin za aktivní účasti studentů brněnské konzervatoře. (li)

Veršovaná Zlatovláska

Přestože od prvního vydání veršované pohádkového příběhu o zlatovlasé princezně uplynulo již devětapadesát let, neztratila nic ze svého půvabu a poetičnosti. Krásnou českou pohádku napsal spisovatel a textař Josef Kainar v roce 1952 nejprve pro divadlo, knižního vydání se dočkala o šest let později. Přebásněný příběh lásky mezi princeznou Zlatovláskou a chasníkem Jiříkem doplnila svými ilustracemi výtvarnice Alena Ladová. Dalšího reprintu se kniha dočkala v roce 2009. Kdo z nás by tuto malebnou pohádku neznal... a ejhle, po přečtení zjistíme, že kainarovská verze má několik odlišností. Nejenom že básník posunul děj na moravsko-slovenské pomezí, ale také přidal k Jiříkovi věrného psíka, jenž mu pomůže jeho princeznu vysvobodit. Právě s tímto pojetím prastarého příběhu se mohou důvěrně seznámit malí návštěvníci v Památníku na výstavě Říkadla a Zlatovláska, která bude ukončena 12. listopadu 2017. Tak tedy honem ještě do pohádky. (mš)

Knižní značky malíře a grafika Antonína Odehnala

Ve sbírkách Památníku se setkáme také s cennými kousky mistrně propracovaných drobných grafik v podobě knižních značek. Patří k nim i soubor Šesti ex libris akademického malíře Antonína Odehnala (2011). Signovaná ex libris ve formátu A5 pro různé osoby (V. Bogdanov, J. Langhammer, R. Mareček, Z. Šíma, K. Urban, F. Vaníček) sjednocuje motiv ženy. Ženy inspirující a éterické, v různém prostředí a historických souvislostech. Autor studoval nejdříve užitou malbu na Střední uměleckoprůmyslové škole v Brně, později též na AVU v Praze. Stal se členem Hollaru, Sdružení Q Brno a Svazu českých výtvarných umělců. Působil rovněž jako pedagog i ředitel na Střední škole umění a designu a vyšší odborné škole restaurátorské v Brně, před-

nášel také na fakultě výtvarných umění VUT v Brně. Mezi jeho tvůrčí zájmy patřila grafika (s tematikou sportovců, krajinářských motivů z lužních lesů jižní Moravy a Krušných hor, exlibris a známková tvorba). Jeho díla byla oceňována i ve světě. Mezi výtvarníky je znám publikací Grafické techniky (1996, 2005). Široké veřejnosti neuniklo jeho zpracování poštovní známky pro 200. výročí Moravského zemského muzea v Brně (2017), jejíž vydání se, žel, již nedočkal... (mš)

Deník pro dospělé – Moudré z nebe

RICHARD SKOLEK

Vítěz prvního ročníku literární soutěže Skrytá paměť Moravy Richard Skolek stačil za deset let napsat a vydat šest knih. Jedna z nich se jmenuje Moudré z nebe. Prostřednictvím deníkových záznamů zaznamenává svět dětství literárního Richarda, jehož hlavním handicapem je obezita. S ní malý hrdina bojuje snad na každé stránce. Žije obklopen širokým příbuzenstvem, které jej inspiruje k různým komentářům o tom, jací lidé fakticky jsou. Richard vše okolo glosuje a zároveň se také potýká s různým prostředím, například se sportovní třídou nebo školou s důrazem na výuku angličtiny. Trpělivě si hledá kamarády a v intencích příběhů „Bylo nás pět“ s nimi chodí ven. Co se týče stylu knihy, setkáme se s velmi dlouhými „hrabalovskými“ souvětími, která autor jednoduše odděluje čárkou. Převažuje obecná čeština, jež dodává dílu na autentičnosti. Uvěřitelnost vyprávění a humorné komentáře, které pochopí i starší čtenáři, podtrhují milé ilustrace Štěpána Janíka. Co dílu ubírá, jsou místy až obyčejné příběhy, které by se více hodily pro živé vyprávění. Milá knížka na dva-tři večery. (JK)

Vernisáž s módní přehlídkou

Burda. Pro někoho jméno spjaté s bouřkou či bouřliváctvím, pro jiné (především ženy) symbol moderního oblékání poslední třetiny 20. století ve střední Evropě. Časopis s krejčovskými střihy a návody pro šikovné ženy pronikal do Čech, na Moravu i Slovensko a ještě dál jako blýskání se na lepší časy i přes zataženou železnou oponu. Podobná periodika, reflektující aktuální oděvní trendy, četly ženy již na počátku minulého století. A právě k těmto časopisům se vrací výstava **Móda v dobovém tisku – inspirace z časopisů 20. a 30. let**. Její vernisáž 22. listopadu v 18 hodin v Památníku doprovodí také módní přehlídka. (k)

Probíhající a připravované akce

22. 3. 2017 – 25. 2. 2018 Cyrilometodějský Velehrad

Putovní výstava Slováckého muzea v Uherském Hradišti, připravená k 1150. výročí příchodu Konstantina a Metoděje na Velkou Moravu.

5. 4. – 5. 11. 2017 Dobrodružství abecedy II.

Úspěšná interaktivní výstava loňského roku je opět přístupná pro rodiny s dětmi a školní kolektivy.

12. 4. – 12. 11. 2017 Josef Kainar 1917 - 1971

Znamé i neznámé životní a tvůrčí osudy hudebníka, básníka, dramatika karikaturisty, kreslíře a autora písňových textů. Připomenutí odkazu moravského autora, který svůj um částečně podřídil dobovým ideálům.

19. 4. – 12. 11. 2017 Říkadla a Zlatovláska

Interaktivní expozice pro předškoláky a malé školáky.

22. 11. 2017 – 25. 3. 2018 Móda v dobovém tisku – inspirace z časopisů 20. a 30. let

Nahlédnutí do módních rubrik nejoblíbenějších dobových časopisů, články, fotografie, návrhy, střihy, reklama...

29. 11. 2017 „Včlenění“ sádrové matrice sochy Jana Skácela

Slavnostní doplnění stálé expozice moravských literárních osobností 19. a 20. století o hodnotné dílo akademického sochaře Jiřího Sobotky, spojené s recitací veršů Jana Skácela v nastudování studentů brněnské konzervatoře.